

άλλα. Σε τρεις τόμους, με τον τίτλον «Φιλολογικά Πάθηρα», ο 'Αφεντούλης εξέδωσε όλη τη φιλολογική του εργασία. Παρά τη γνώμη του Ροίδη, ο 'Αφεντούλης ήταν δημοτικιστής, όπως φαίνεται κι ' από τό ακόλουθο ποίημα, που έγραψε στη Ζαγορά, κατ' άπομειμνον του δημοτικού «Μάνα σου λέω δέν μπορώ κ.λ.π.» :

Γυναίκα, λέω, δέν μπορώ ατόυτ'ό μές στήν 'Αθήνα
'Όλοχρόνης νά καθώμαι, νά ψήνωμαι, νά σκάνω,
Δέν ήμπορώ, δέν δύναμαι νά κολιμβώ στή σκόνη
Μέ τό λαρύγγι μου στεγνό, μέ τυφλωμένο μάτι
Θάρσθω τή γυναίκοϋλα μου, τά τρυφερά παιδάκια
Θιρέθω γοργά νά φορεθώ στή ράχη μου. Νά στήσω
Τό φτωχικό καλόβι μας εδώ στόν άγιο Γιώργη
Στή Ζαγορά, στά κρύα νερά, και στήν πολλή θροσοϋλα,
Νά παίξουν τά παιδάκια μας, στά χώματα, στά χιόνια,
Νά λούζονται μέ κρούσταλλα, νά πολεμούν μέ μήλα,
Νά τρών καρδέμια ξυνά κι' άχλάδια και φουντούκια
Νά γίνουν άστερες δυνατοί... κ.λ.π.

Ο 'Αφεντούλης γεννήθηκε στη Ζαγορά, στα 1824. Πέθανε στον Πειραιά, σε ηλικία 69 ετών, στις 8 'Απριλίου 1893. Λίγες μέρες πρὸ τοῦ θανάτου του, σέ τή μά Πειραιώτικη έσπερίδα, μερικοί άστειόνταν μαζί του σε τάχα κίνηση... κότε στη νεαρή και ώφραία οικοδόστουνα, ή οποία γελώντας του έφερε τό λευκόματι της νά έκφράση έμμέτρως τόν έρωτά του. Και ό παρά τίς άσπρες του τριές αίσθηματικούς ποιητής και λαοφιλόσοφος δέν έδίστασε. Έγραψε τά ακόλουθα δύο τετρασύλλα, τά οποία κατόπιν εδίαβασε εις έπίτηκον όλου, μεγαλοφώνως :

Ω άφες με έν σου φίλημα
άκόμη ν' άποσπάσω
Έν σου γλυκό μειδίαιμα
άκόμη νά χαράξω

Ω άφες εις τήν δύσιν μου
προτού νά καταφθάσω,
νά είνω : μέ ήγάπησεν
αυτή πού λαχταρώ !

Και ένθ όλου γελούσαν, έξαφν ό 'Αφεντούλης πέφτει σε μελαγχολία, και γράφει άποκάτω τό ακόλουθο τετρασύλλη, τό τελευταίο του :

Δν ναυαγός διηύθουνα τό διαρρέον σκάφος
Εις τήν άγκυλήν χλωρός και άνθοφόρου γής,
Γαλήνη έπιπόθησα ένθα τό κύμα τάφος
δέν είνω, ουδέ μαινεται άγρία καταιγίς

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΟΥ PAUL GERALDY

Τ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Ω πολυαγαπημένη μου ! Τι μακρινός πού θάνε ένας μήνας δλόκληρος χωρίς τήν όμορφιά σου !... Σούλεγα χθές τό γράμμα μου ύπομονος πούς θήμαι... Ναι ! κάνω μόνο μιας στιγμής ύπομονή μακριά σου.

Κ' έπειτα πάλι ό πόνο μου ξανάρχεται σιά μου παγονίσια μου σύντροφος, μ' άκολουθεί πιστά στό έρημο θαμάτιο που λείπει συ, χαρά μου, και βασιλεύει τώρα πειά θλίψη και σκετινιά.

Α ! βράδια που περνά σκληρά, χωρίς τά θεία φιλιά σου μέ άναμνήσεις μοναξιά, χαράς και ευνυχίας που κάνουν νά ποθώ τρελλά, τόν τρυφερό έρωτά σου, τή μυρωμένη άνάξι σου, τή φλογερή ματιά σου !

Ω, άν ήξερες τή θλίψη μου, τήν τόση μοναξιά μου !... Τό σπιτι που τό γέμισες μέ νεότη, μέ ζωή πηρε μέ ψψη πένθιμη, όμοια μέ τήν καρδιά μου και ή χαρά, μακριά από μέ, διαβαίνει σιωπηλή !

Κι' όμως υπάρχουν άνθρωποι, άγάπη μου, τό έξωρο ετυχισημένο, που ό καιρός γοργά γι' αυτούς κυλά και προσπαθώ μικροίλα μου, και θέλω νά πιστεώω πως θά περάσει και γιά μέ, όπως γι' αυτούς περνά...

Βλέπεις, σου γράφω γράμματα που τίποτα δέν λένε γιατί τά δσα θάθελα, γλυκειά μου, νά σου πώ δέν λέγονται χωρίς φωνή, ματιές, φιλιά που καινε και που μποροσν νά δείξουνε τό πόσο ο' αγαπώ !

Αντί, αγαπημένη μου ! Σου στέλνω τήν καρδιά μου γεμάτη άπ' τήν ειλικόνα σου, άφρωστη, ραγισμένη... τόν πόνο μου, τή θλίψη μου, τό φλογερό έρωτά μου και γιά γλυκό ναυούρισμα, τά δλόθεσμα φιλιά μου !

Καλέμα: Μετάφρ. Διδος Μ. ΟΙΚ...

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Οι αυτόχειρες κατά τήν άρχαιότητα. Οί θνατόφιλοι φιλόσοφοι. Οί αυτόχειρες στην άρχαία Ρώμη. Αυτοκτονία που έγινοντε...κατά διαταγήν του αυτοκράτορος. Ο ρόλος του Ρωμαίου κευρέως. Η αυτοκτονία και οι Έβραίοι. Οί νέμοι του Μωυσείως. Η αυτοκτονία κατά τόν μεσαιώνα. Ο έξευτελισμός τών πτωμάτων. Δίκαι...νεκρών !... κ.τ.λ κ.τ.λ.

Κατά τήν άρχαιότητα, δέν ύπηρχε κανένας νόμος, ό όποίος νά έπιβάλλη ολιανθήτοτε τιμωρία έπί του πτώματος ένός αυτοχειρασθέντος, όπως συνέβαινε κατόπιν καθ' όλον τόν μεσαιώνα κι' όπως συμβαίνει σε πολλά μέρη του κόσμου μέχρι σήμερα ακόμα. Στην άρχαία Έλλάδα μάλιστα, ύπήρχαν φιλόσοφοι, οι όποιοι έτιμοσβαν ιδιαιτέρως τήν αυτοκτονία, θεωρώντας αυτήν ως εκδήλωση περιφρονήσεως πρὸς τή ζωή !

Τήν ίδια στάση άπέτανε τών αυτοχειριζόμενων έτηροσβαν και οι Ρωμαίοι. Όταν άπασ αυτοκτονούς κανείς γιά νά γλυτώσθ από μέ σοβαρά κατηγορία ή γιά ν' άποφυγή τή δικαιοσύνη, τότε οι Ρωμαίοι τόν θεωρούσαν έγκληματία και έδήμιεαν τήν περιουσία του. Έπίσης όταν κανείς τών αυτοκράτορων ύποτειυότανε όποιονδήποτε ύπλήκοό του διε συμμοκτεί έναντίου του, του έστειλε μήνυμα ν' αυτοκτονή !... Όταν μάλιστα ό ως ύποτιος θεωρούμενος άνήκε στην άριστοκρατική τάξη ή είχε μεγάλο άξίωμα, ό αυτοκράτορ του έστειλε —εις ένδειξιν εκτιμήσεως !... —έναν κορβιά γιά νά τόν διευκολύνη σχετικώς άνοιγοντάς του τίς φλέβες !... Τών αυτοχειρίων αυτών δέν έδημιέτο ή περιουσία αλλά περιόρχετο υπό τήν κυριότητα τών συγγενών και κληρονόμων του έκτός ένός μέρους, τό όποιον άνήκε δικαιοματικώς στόν αυτοκράτορα...

Ο Μωυσής καταδίκασε τούς αυτοκτονούσν νά μείνουν άταφοι και νά τούς φάνε τά κορκία και τά θηρία, γιατί σύμφωνα μέ τό πνεύμα τής θεοκρατικής νομοθεσίας του Μωυσείως, ό άνθρωπος ήταν ύποκειμένος στό Θεό και δέν μπορούσε νά διαθήσθ τή ζωή του κατά βούλην.

Ο χριστιανισμός άκολούθησε κατά γράμμα τίς διατάξεις τής έβραϊκής νομοθεσίας. Αί Σύνδοχοι και οι Πατέρες τής Έκκλησίας άναθεματίσαν έπανειλημένως τήν αυτοκτονία. Ο Ιερερός Αδουνοτικός τή θεωρούσε πραγματική δολοφονία.

«Όποιος σκοτώνεται. έγραψε, εις ε σάν νά δολοφονή έσαν άνθρωπος !...»

Οί έξευτελισμοί που ύφίσταντο κατά τόν μεσαιώνα τά πτώματα τών ούκοκονούτων, εινε τρομεροί και άπάνταστοι. Στο 15ο αιώνα, έψησίσθη ένας νόμος, ό όποίος καθόριζε ως έξης τήν τιμωρία που έπρεπε νά έπιβληθ όπί τώ πτώμα κάθε αυτόχειρος.

Πρώτα, τό κρεμοσίανε ! Θεωρούσανε δηλαδή τόν αυτοκονήσαντα ως δολοφόνου —σύμφωνα μέ τό χαρακτηρισμό του άγίου Αδουσίανου, που άναφερομε παραπάνω—και τόν έπέβαλαν, τήν άνάλογη ποινή.

Κατόπιν, κατέβαζαν τό πτώμα από τήν άγκυλή και τό τραβούσαν στους κάμπους, έξω από τήν πόλη άφου προηγουμένως γαρύμαζαν τό κατώφλι τή : πόρτις τού σπιτιού του !... Ύστερα, άφηναν τό πτώμα πεταμένο στους κάμπους, γιά νά σαπίσθ ή νά τό φάνε τά κοράκια !...

Επί Λουδουβίκου ΙΔ', στα 1670, έψησίσθη ένας νόμος, ό όποίος καθίερωνε όχι μόνον νέον είδος βασανιστηρίων γιά τά πτώματα τών αυτοχειρίων, άλλα και τόν τρόπο μέ τόν έμω. θά δικάζονταν αυτά...τά πτώματα δηλαδή !

Σύμφωνα μέ τό νόμο αυτό, έδεναν τό πτώμα του αυτόχειρος πίσω άπό ένα κάρο και τό περιέφεραν στους δρόμους ! Κατόπιν τό κρεμοσίανε άπό τά πόδια και, άφου τό άφηναν στην έξευτελιστική αυτή θέση, τό πετούσαν στήν έσοχή, μακριά από τήν πόλη, γιά νά τό φάνε οι σκύλοι ! Η περιουσία του αυτόχειρος έδημιέτο πρὸς όφελος τού κράτους.

Όσο γιά τή δίψη, αυή ήτανε και τό παράδοξο και κομικό σανάμα. Οι συγγενείς του αυτόχειρος έβραβαν ένα δικηγόρο νά τόν ύπερασπισθ πρὸ τού δικαστηρίου και νά πείσθ τό δικαστήριο ότι ό άνθρωπος τούσ : αυτοκτονός επειδή ειχε σοβαρούς λόγους πρὸς τούτο. Ο δικηγόρος έβαζε τότε όλα τά δυνατά του γιά νά κερδίσθ τήν ό ύδωση. Έπρόκειτο βλέπετε νά σωθ ή μόνον ή τιμή και ή ύποληψη του αυτόχειρος, άλλα και ή περιουσία του, ή όποία διαφεροτικά θά έδημιέτο. Πολλές φορές ή δίκες αυτές βασουσαν τόσο πολύ μακρό, ώστε, γιά νά μη βρωμισθ τό πτώμα, ό κατηγορούμενος δηλαδή, τόν άλάτιον διαρκώς !...

ΜΙΚΡΑ - ΜΙΚΡΑ

Έπιστη : Ο μιτσιπάς έδημιούργησε μεγάλη περιουσία όταν ήταν νέος... θάλεις, άγάπη μου, νά σου πώ πως τήν έδημιούργησες ;
Έπιστη : Όχι, προτιμά νά μου πής άν τή διατήρησ ή άκόμη.